

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Egyesült „Felső Torontál“ és „Kikindai Közlöny“.

P O L I T I K A I L A P.

Megjelenik hetfőn, szerdán, pénteken és vasárnap.

Kijózanodás.

Nagy-Kikinda, 1898. március hó 26.

Sohasem mondtunk le a reményről, hogy a nagyhangú jelszavak és kísértetbe ejtő ígéretek hatása alól népünk megtevélyedetett osztályának nagy többsége hova-hamarább kiszabadítja magát. Csak gondolkozzék, mérlegelje a maga józan eszével az ígért Eldorádó lehetetlenségét és csak ismerje meg közelebbről azokat a fő-főintézőket, a kik, midőn nekik elérhetetlen ábrándképeket mutogattak, őket kizsákmányolták, keservesen kuporgatott filléereiktől is kifosztották, hogy maguknak kényelmet és jólétet biztosítsanak és aztán a markukba nevettek.

Utolsó tromfnak hitték ezek a szélahamosok a munkástörvényt. Azt oly hazug magyarázatokkal ismertették a nép előtt, hogy ez kétségbe esett a jövő felett és azt hitte, mert úgy magyarázták neki, hogy testüket, lelküket eladja ez a törvény a munkaadónak.

Kétségbeesésében már kész volt a végletekre is, inkább meghalni, mint a munkaadó rabszolgájának lenni, ki ezután lelketlen kizsákmányolásánál a törvény alatt áll, míg ő, a verejtékező munkásnép, minden hatósági és törvényes védelem hiányában csak közpréda lesz.

És készült a földműves-munkások sztrájkja, aggodalom töltötte el a termelőket, a birtokosokat, magát a kormányt, mert beláthatatlan kalamitásokkal fenyegetett a jövő.

A lelketlen, sőt gonosz vezetők pedig édes ábrándokban ringatták magukat, hogy milyen kitűnő anyaghoz jutottak, valóságos kincsbányához, mely egy jó időre ismét fényes existenciát biztosít nekik.

T Á R C A.

A nagy tűzvész.

(1888 márc. 29.)

A „Torontáli Közlöny“ tárcája.

Városunk történetében örökké emlékeztető fog maradni a f. évi márciusnak 29-ike!

Olyan tűzvész dühöngött e napon, mely az egész várost látszott végpusztulással fenyegetni. Siroccoszerű forró déli szél fújt oly szilaján, hogy orkánnak is beillett. És ekkor ütött ki a tűz déltájban Jovicsin Dömjén házában a IV. negyedben a gőzmalmi alsó utcában, hol kukoricát fosztottak, a gazda, fia és egy vendéglegény, ki dohányzott és úgylátszik a száraz kukoricahéj közé dobta a cigarettá végét, mert nálunk még a parasztleányok is cigarettáznak.

Ha ez az eset nem áll, akkor körülbelül örökre rejtély marad, hogy tulajdonképpen honnan keletkezett a tűz. A gazda és fia nem dohányosak, s a vendéglegény is tagadja, hogy ő a dohányos, de később kiderült, hogy igenis szokott ő dohányozni.

A ki ismeri nálunk a parasztok udvarait, hol szalma, kukoricaszár és csutka,

A kormány azonban első sorban is sietett megmutatni, hogy a közrend biztosítása érdekében nem ismer kíméletet, és hogy az államhatalomnak vannak eszközei és van akarata is azt bárkivel szemben érvényesíteni.

De másrészt úgy a kormány, mint a társadalom nem mulasztotta el a félrevezetettek felvilágosításával ezeket a szerencsétleneket az izgatók ígézete alól felszabadítani és őket a törvény által teremtett és rájuk nézve a legtöbben kedvező helyzet ismeretére juttatni.

És nem maradt el már eddig sem a kedvező eredmény. Az első és nem jelentéktelen, hogy a szocialisták két táborra oszlottak, mondhatnánk: a vadak és józanok pártjára. E szakadás már magában igen kedvező eredmény, mert erejük megoszlását jelenti, még fontosabb lett az által, hogy a két párt egymás iránt engesztelhetetlen gyűlöletet táplál.

A vadak, a kik magukat dacosan internacionalistáknak nevezik, a szociális betegségek legsúlyosabb szimptomáiban szenvednek. Ezek azok, a kiknek nem kell sem Isten sem haza; a kik örült fanatizmussal hirdetik a vagyonszerzést, a kikben az osztálygyűlölet minden pillanatban kitörésre kész.

Tagjai most már — a pártbomlás folytán — legtöbbször nagyvárosi hóbortból szívták magukba a nemzetközi eszméket és meghomlottak azoktól.

Az új szekta, a józan szocialisták szektája, hitvallásainak első cikkelyeül a törvénytelenséget igatatta be, a mit a vadak sohasem fognak nekik megbocsátani. A vagyonszerzés gondolatát kinevetik, mert józanul átlátták, hogy az ebbeli egyenlőség egy napos korszakot sem állna.

trágya és szemét — meg annyi gyúanyag — mennyire föl van halmozva, és tudja, hogy a házak és melléképületek legnagyobb része náddal van földve, sőt hogy a vert falakból álló kerítések is kukoricaszárral és trágyával vannak tetézve az eső elleni védelem szempontjából, és tudja, hogy a mostani tavaszi szelek idejében mindezen gyúanyag oly száraz volt akár a puskapor: annak könnyű elképzelni, hogy a szilaj szélben a pusztító elem csakhamar erőre kapott s az első ház lángba borultával már végzetessé is lett, a minthogy a kukoricaszár parázsát az orkán magával ragadta, annak a parásznak pedig csaknem lehetetlen volt úgy esnie le, hogy gyúanyagot ne találjon.

A tűz a kerítéseken is végig rohanva képzeltlenül gyorsan termett a szél irányában következő második, harmadik, majd a főutcán is átcsapva a következő utcákon, határtalan rémületet okozva villámgyors elterjedése által. Már a főutcán túl a szőlők felé lángtengerben álltak a házak, mikor a főutcán innen újra és újra más és más házra csapott a láng. Abban az utcában, azon a soron, hol a tűz kiütött, csak két ház égett le, míg a kilencedik utcában már az egész sor végig a pusztító elem áldozata lett!

A haza kell, hogy itt a földön élni tudjanak a vallás a másik életért.

Azonkívül kívánják, hogy legyen jó napszám, annakidejében részesmunka és azután kubikos-munka. Ők dolgozni akarnak, hogy élhessenek. A világot felforgatni nem tudják úgy sem, de nem is akarják.

Ez népünk józanságának megnyilatkozása és annál örövendesebb, mert nem szórványos jelenség ma már, hanem erősen hódító tömörülés ép azokon a helyeken, a hol a szélső elemek fanatizmus a legnagyobb hódításokat tette és a hol a fékevesztett indulatok kitörése a közrend helyreállítása és biztosítása céljából már a fegyveres erő föllépését is szükségessé tette.

Az államnak és a társadalomnak fontos érdeke most már, hogy e józan elemek érdekeit szem előtt tartsa és azt meg is oltalmazza, hogy így megnyerve magának minél többeket hódítsa el a szélsők táborából.

Bizonyos, hogy ezek mindent elfognak követni elvesztett hűveik visszanyerésére; bizonyos hogy izgága fellépésükkel zavarokat támasztani sem mulasztják el, hogy a hatalom beleavatkozását, mint újabb jogtiprást tüntethessék föl és fogják ezt még cselekedni a munkás-szerződés megkötésénél.

Itt és a törvény végrehajtásánál gyakorlandó humánus eljárás azonban az utolsó eszközt is ki fogja ütni a kezükből.

H I R E K.

Nagy-Kikinda, 1898. márc. hó 26.

1888. márc. 29.

Kedden lesz tiz esztendeje, a mikor városunk közel állott a végpusztuláshoz. Nagyesütörtökön délből ütött ki az

Valamint a folyó, mennél tovább halad, annál szélesebbé terjeszti ki medrét, úgy itt a tűz szűkebb téren bár mennél tovább haladt, annál szélesebben is terjedt ki. A mibe a láng belecsapott és bekapathott, az mind porrá égett. A viharos szél a lángokat hosszan elnyúló óriás tűzkigyókká változtatta, melyek tova robbanva csak a tűzfalokról és cserépfedelekről csapódtak vissza, de fájdalom! a nádfedelekekben, a szalmakazlakban újabb és újabb gyúanyagot lelve s mintegy önmaguk művélől merítve erőt, száguldtak tova pusztító munkájok folytatására s így a város véghatárai lettek a pusztulásnak határai; ott szűnt meg a pusztító elem, hol nem volt már mit pusztítani többé!

A tűzveszély az egész várost borzalommal töltötte el — a tűzoltóság a vész színhelyén termett azonnal, de látva a veszély nagyságát, távirati úton kellett segítséget kérni a szomszéd városoktól. Első volt a mokriai tűzoltóság, mely kocsikon jött át, majd megérkezett a zombolyai, szegedi, temesvári és török-bezsei tűzoltóság is. A Szegedről érkező gyorsvonattal 20 csendőr is érkezett, kikhez Valkánynál még kettő csatlakozott.

A helybeli csendőrség, huszárság és az összes tűzoltóság a város nem indolens

a tűz, a mely végigszárgult a város egy negyedén és mindent elperzselt, elhamvasztott a mi útjába esett.

Szinte halljuk még ma is azt a sírás-jajgatást, a mi kicsiny és öreg ajkáról félelmesen felhangzott, — szinte látjuk, mint a vész pillanatában higidtségüket megőrzött férfiakat is a legnagyobb aggodalom töltötte el.

Igen, az egész város forgott akkor veszedelemben és az a nagy félelem, mely akkor minden keblet eltöltött, nagyon, de nagyon indokolt volt.

Hogy mi minden történt akkor, azt lapunk tárcá-rovatában adjuk közre úgy, amint azt annak idejében közöltük volt.

Most, a katasztrófa tíz éves fordulóján, azért is felújítjuk az akkor történeteket, hogy vizsgálat tárgyává tegyük városunk tűzrendészetét, hogy megtudjuk, miért fordult elő akkor a baj és miért nem ismétlődött azóta?

Hogy miért fordult elő akkor a baj? A tárcá-rovatban megtalálja mindenki a feleletet. Tűzrendészeti viszonyaink kritikán alól állottak.

Miért nem ismétlődött meg azóta a vész?

Az isten különös kegyelme őrkdött felettünk. Mi maguk nem tettünk semmit, mivel a csapás megismétlődését megakadályoztuk volna.

Nem ártana, most, tíz év múlva, magunkba szállanunk: megköszönni ama felsőbb hatalmasságnak őrkdését és tenéink valamit a jövőben.

Tíz év alatt a város tűzrendészetének javítása érdekében mit sem tett, ha csak azt nem vesszük valaminek, hogy a negyedekben tűzjelzői állomásokat létesített.

A kerítések most is marhatrágyából készülnek, a sok gyúlékony anyag most is szerte hever a legtöbb udvaron.

A tűzoltó-egyleten, a mely pedig akkor igazán emberfeletti munkát végzett, hisz nagyobbára ennek köszönhető, hogy akkor, mikor alig 1—2 óra alatt 300 épület állott lángtengerben, egy emberi élet sem esett áldozatul, — az elmúlt évtizeden át a városi képviselő folyton rugott, s fejlődésében megbénította.

Jó lenne, most évfordulókor megszívlelni a tíz éves mulasztást.

A mitől az elmúlt évtized alatt igazán az angyalok mentettek meg, ki biztosít bennünket arról, hogy az ma, holnap bekövetkezhetik, és ki viseli majd a felelősséget a mulasztásért?

Jó lesz megszívlelni, hogyha az 1888. márc. 29-iki katasztrófa meg ismétlőd-

lakosaival együtt valóban hősi munkát végeztek. Nagy elismeréssel kell említenünk Déschán Arthur főszolgabíró önfeláldozó tevékenységét, ki lóháton jelent meg a vész színhelyén s mindenütt ott termett és intézkedett. Lábát — noha lóháton — egy szilaj mén, melyet a tűz megvadított, rúgta meg. Gró b szolgabíró, a városi elöljáróság, a rendőrbiztos, mindannyian megtették azt, a mit megtenniök lehetett. Indolentiát csakis a tulajdonképi nép részéről jegyezhetni föl.

A lapoknak távirati értesítések küldettek, melyek a rémület pillanatában, a hír után indulva, a magában véve is borzasztó esetet egyes mozzanatok által még borzasztóbb színben festették le.

Ma már tisztán áttekintve a vész terjedelmét, annak nagyságát eléggé mutatja az, hogy kilenc utcában 17 házsorban 197 összeírasi számmal bíró ház égett le — s ezen tömeg közepett csak néhány cserepes és zsindeyes ház maradt mintegy csodás épségben. A melléképületek számát még nem tudhatni, de azok számát is körülbelül 150-re tehetni. Emberélet nem esett áldozatul, de házi állat sok veszett el. A legtöbb háznál semmit sem lehetett megmenteni — ruha, gabona és minden néven nevezendő érték odaveszett. Kilencszázheten maradtak hajlék nélkül, tehát vagy 240Sándor 20 frtot; Scheinberger 10 frtot

nék, az a mai viszonyok között sokalta nagyobb veszedelmet rejt magában, a mikor a nyomor, inség amúgyis elviselhetlen. Hová jutunk, ha az éhező emberek még hajléktalanok is maradnak?

Egyházi közgyűlés. A r. kath. hitközség holnap, f. hó 27-én d. u. fél 4 órakor tartja meg ezidei rendes közgyűlését.

A „dole magistrat“ érdekében kezelt mozgalom mind nagyobb arányokat ölt városzerte. Kezdetben a városi tanács elleni agitáció egész legális úton haladt, most azonban, mint értesülünk, a hatóság elleni izgatás jellegét öltötte magára, a miért a rendőrség már megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az izgatók esetleg kézrekerüljenek. Főképpen Dr. Bogdán Zsivkó, polgármester, Wachtel Leó, rendőrkapitány és Augustin Miklós, főjegyző, ellen folyik az izgatás; ezeket akarják mindenáron „elkergettetni.“ A szerbeknél a rendőrkapitány és a főjegyző ellen izgatnak, a németeknél pedig a polgármester ellen.

„Biciklis sürgőnyhordók“ c. híriinkre vettük a következő helyreigazító sorokat: Beccs lapjának legutóbbi számában a postai küldemények kézbesítésére vonatkozó közlemény jelent meg, mely helytelen információ alapul; miért is nem mulaszthatom el fölvilágosítani, hogy a postai küldeményeket sehol sem kézbesítik kerékpárral.

Minden szakértelem nélkül is beláthatja mindenki, hogy a postai kézbesítők a kerékpárt már azért sem használhatják, mert üzletről üzletre kell járniok és majdnem minden házba be kell térniök.

Hanem igenis Temesvárott, Nagy-Becskereken és Pancsován a csomagoknak háznál való kézbesítése és a posta utalványoknak a címzett lakásán való kifizetése rendeztetett be, ami külön e célra készített kézbesítő-kocsikkal történik. Ezt a nagyközönség kényelmére szolgáló újítást ezidőszert N. Kikindán az utcák közvetlen állapota folytán, az év esős időszakában beálló sártenger miatt létesíteni még nem lehet. A magas kincstár azonban a postai küldemények gyors kézbesítését helyben négy kézbesítő rendszeresítése által biztosította, kik napjában négyszer viszik ki a küldeményeket. Ezeket a levélhordók már a hivatalban akként sorozzák be, amely sorrendben a címzettek lakásai esnek; ennek természetesen, folyománya az, hogy aki távolabb lakik, nem juthat küldeményeihez oly korán, mint akinek lakása a kézbesítő körút kezdetére esik és így az ellen kifogást emelni nem lehet, ha a reggel 8 óra 30 perckor a hivatalból kiinduló kézbesítő a város nagy kiterjedése miatt kézbesítő-kerületének végére csak délben ér, amit sorain

család vesztette el otthonát. A kik a tűzvésznél az oltási munkálatban részt vettek, hajmeresztő jelenetekről beszélnek s könyvet töltene be mindazok leírása, a miket a károsultak és a mentők e rémes napon és a következő éjszakán átéltek. Nemesak az évkönyvekben, de a nép hagyományában is századokig fog élni e rettentő nap emléke, melyhez, hogy hasonló ne sujtsa többé e várost, adja a jó Isten!

Lapunk ugyanazon számában a tűzvészről még a következő tudósítások szólnak:

— **A részvét.** A könyörülő emberi szív részvéte a roppant csapás alkalmából meghatóan nyilatkozott. Elsők voltak, a kik megjelentek, hogy fölzárlítsák a szenvedők könyvét Báro Nikolits Fedor, városunk országgyűlési képviselője, ki folyó hó 30-án Temesvárról a gyorsvonattal érkezve, 500 frtot adományozott, Gróf Csekonic Endre Zsombolyáról személyesen hozott élelmi szereket és adott át 100 frtot. A helybeli Casinó tagjai maguk között 146 frtot gyűjtöttek. Tellesky Riszó városi elöljáró 100 frtot; a Humanitás négyesület 300 frtot; a szerb jótékony négyesület 500 frtot; Löwy Mór fakereskedő 30 frtot; Indrikovits Sándor 20 frtot; Scheinberger 10 frtot

kezdetén érintett közleménye fél napi késsének jelöl meg.

A helybeli m. k. posta- és távirдахивatal a közönség fokozott igényeinek kielégítésében a lehető legmagasabb színvonalon áll, mert a magas kincstár gondoskodott arról is, ha valaki egyszerű küldeményeihez a rendes útnál előbb akar jutni, a hivatalban 1 frt csekély havi illetékkért fiókot bérelhet, mely esetben küldeményeit minden posta érkezése után 10—15 percre megkapja.

Ha pedig „express“ címzettet valaki küldeményeit, ez már csakugyan külön kerékpáros-küldőnccel lesz kézbesítve; amit bizony minden 5 krral bérmentesített levélre, vagy hírlapra kiterjeszteni nem lehet.

Az itteni kézbesítők szigorú ellenőrzés alatt állanak, ha ennél fogva bárkinek is késedelmes kézbesítés tekintében indokolt panasza van és konkrét esetre hivatkozhat, szíveskedjék azt nálam előadni, hogy az esetleg elkövetett hibát megtorolhassam, mert hírlapi általános megjegyzések és észrevételek csak meg nem érdemelt odiumot kelthetnek a közönségben ezen királyi hivatal iránt, mely pedig éjjel és nappal egyaránt, éppen a közönség érdekében fárad, — de orvoslás tekintetében eredményre sohasem vezethetnek.

Nagy Kikinda, 1898. márc. 24.

Michelbach Fülöp,

m. kir. posta- és távirдахивatal-felügyelő, főnök.

Sietünk kijelenteni azt, hogy hivatkozott híriink megírásánál semmiféle rosszakarat nem vezetett bennünket. Ok nélkül, való akadékoskodás sem akart az lenni mikor mi olyan dologra mutattunk rá, a mi, sajnos, fennáll, és mit a helyreigazító sorok dacára is fentartunk. Utolsó híriinkben és már előzőleg is, megmondottuk, hogy a központból távolabb eső helyeken késedelmesen kapja meg a közönség a küldeményeket. P. o. a délután érkező postát csak másnap kézbesítik. Hivatkozhatnánk egyes esetekre, hogy a délután érkező újságokat az illetők a központban egyes kereskedőknél helyeztetik el és onnét vitetik el, nehogy egy nappal későbbben olvashassák csak azokat. Erről, mint a főnök úr is mondja, a város nagy kiterjedtségénél fogva, míg teljesen a várost ki nem kövezik, ezidőszert tenni nem lehet, s mi is csak egy szerény óhaját nyilvánítottunk a bicikli mellett azoknak az érdekében, a kik nem a központban laknak, s a kik a lapokat, ha mindjárt este is, de még az nap szeretnék olvasni.

Midőn végül mi is kijelentjük, hogy a helybeli kir. postahivatal ügykezelése minden kritikán felül áll, és hogy ott csakugyan buzgó és lelkiismeretes munkát végeznek, egyúttal arra kérjük a nagybecsült főnök urat, hogy esetleg a jövőben is a közönség érdekében teendő minden rosszhiszeműségtől ment felszólalásunkat ne tessék olyan tragikusan venni.

A szerk.

frtot; Dr. Udiczky István 15 frtot; Iszakovits Milán (Budapestről) 100 frtot; a helybeli takaré- és előlegegyület 400 frtot adott; Pavlicsek József építész 50-ezer cseréptéglát ajánlott föl, egyes jómódú birtokosok a kárvallottak háziállatai részére tetemes takarmányt bocsátottak rendelkezésre.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** A mult hó 29-én dühöngött tűzvész folytán a városi elöljáróság mult hó 31-ére — tegnapi — rendkívüli gyűlésre hívta egybe a városi képviselő-testületet, hogy ez a süjtötök segélyezése iránt határozzon. A községi elöljáró főispán Ó méltósága és alispán Ó nagysága fogadása végett a pályaudvarba menvén, Veszelinovits Miklos albiró nyitotta meg az ülést, melyen a képviselők nem ugyan pontban a kijelölt időben, mégis szép számmal jelentek meg. Elnöklő albiró megtevén az előterjesztést, dr. Bogdán Zsivkó indítványozza, hogy az adó forint után 10%-ot véve összesen 15 ezer forint szavazassék meg a város részéről és osztassék ki. Az összeg valamely pénzintézetnél vétessék föl és az őszszel törlesztessék, mikor is az illető százalék az egyes adozó polgároktól beszedendő lesz. Voltak, kik az összeget keveselték és 20%-ot kívántak

Kikindai magyar színészet. Annak idején röviden említett tettünk arról, hogy a kikindai kaszinó elhatározta, hogy a helybeli magyar színészet érdekében mindent megtesz és e tekintetben a jövőre nézve a rendezést a kezébe veszi és azt tőle telhetőleg irányítja. Felemlítettük azt is, hogy a kaszinó választmánya a kérdés tanulmányozása céljából egy hat tagú bizottságot küldött ki. A bizottság a márciusi ünnepélyek rendezése miatt csak szerdán tartotta első ülését, a melyen beható eszmecsere után a bizottság abban maradt meg, hogy a választmánynak javasolja, miszerint a jövőben a kaszinó intézze a kikindai magyar színészetet és a mennyiben a megyei központban megindult mozgalom, mely az egész megyei színügy egyöntetű rendezését tűzte ki célul, eredményére vezet, a kaszinó a központi bizottságnál jelentse be csatlakozását. Tanácskozott a bizottság továbbá a részletbérlet gyűjtéséről is. Ezen kérdés körül még megállapodások nem jöttek létre, hanem a bizottság egy kéttagú albizottságot bízott meg erre vonatkozólag egy tervezet elkészítésével.

Az aradi huszárok dicsérete. A lovasság felügyelője, gróf Paar Alajos, altábornagy, mint nekünk írják, Aradon járt, hogy az aradi es. és. k. 3. Hadik huszárezred felett szemlét tartson. A magas katonai vendég legnagyobb meglepettségének adott kifejezést a tapasztaltak felett, különösen elhalmozta dicséreteivel a tiszt dandariscolát s az altiszt iskolát. Annaira meg volt elégedve, különösen az utóbbival, — írja az „Aradi Hétfői Ujság” — hogy személyesen tudatta az altiszt iskolá parancsnokával, lovag Riesenfelder Károly főhadnaggyal, hogy soronkívül kapitánnyá lesz a legközelebbi napokban előléptetve s mindjárt szerencsét is kívánt neki az egész tisztikar jelenlétében. Riesenfelder egyike az ezred legrokonszenvesebb tisztjeinek ki csak 4 év előtt lett főhadnagy.

Az iparhatósági bizalmi férfiak választását az 1898. évre esütőtörökön d. u. ejteték meg a helybeli iparosok Augustin Miklós, iparhatósági biztos, elnöke alatt. A következő iparosok lettek megválasztva: Bantz Adolf, Hajnali Adám, Lang István, Kragity Pál, Popov Péter, Kirchner Ferenc, Fodor István, Roszman Pál, Gajin Vász, Roth István, Hirschenhauser József, Schwarc János, Krämer Kristóf, Csikmák János, Atymov Pál, Olajos Gyula, Rakity Jóna, Hipp János, Kószity Tósa és Rankov Dóme.

Súlyos baleset. Mirkov Milán III. negyedik eszmadia segédeivel Bogarszky Rádával és Koity Mladen segédeivel egy nagy eperfát szedett ki az udvarán. Mikor a fa már dőlőfélben volt, a mester Bogarszky Rádával döntögette azt, Koity pedig a még ép gyökereket vagdosta nagy, éles fejszével. Bogarszky a nagy erőfeszítésben eleszszott és ép arra a gyökérre bukott fejével, a melyre abban a pillanatban Koity a fejszével lecsapott. A fejszecsapás Bogarszky megszavazni. Ez azonban nehézségbe ütközött. Megszavaztatott tehát egyhangulag a 15 ezer forint. Határozatba ment, hogy a képviselő testület segélyadásra kérje föl a magas kormányt és a megyét Dr. Bogdán Zsivkó indítványozza, hogy a körünkben időző főispán és alispán elé küldött segíleg járuljon a képviselő-testület, kérve, hogy a mai közgyűlés határozatai menél előbb jóváhagyassanak, hogy actióhoz lehessen fogni. Elfogadtatott egyhangulag azzal, hogy a küldöttség tiz tagból álljon, de azokhoz a képviselő-testület bármely tagja csatlakozhatik. Dr. Petrovits Milán indítványozza, miszerint tekintettel arra, hogy a várost ért szerencsétlenség a város történetében egy igen gyászos de nevezetes lapot tölt be, a cistasztropha lefolyása és vele kapcsolatos történeti momentumok jegyzőkönyvileg híven megörökíttessenek különösen annak kiemeléssel, hogy míg 40 év előtt (1848-ban) a nemzetiségi viszály borította lángba a várost, most a nemzetiségek vallás különbség nélküli egyetértése vállvetve működött közre, hogy a dühöngő lángok elfojtassanak s pusztító hatalmuk tovaeredése ellenében megvédelmeztessék a várost. Átalános zsvioval fogadtatott. Fölmerült az indítvány, mely, hogy azoknak, kik segélyül jöttek és adományokat adtak, már

fejét érte és azonsúlyos sérülését okozott; a füle felett a csontot keresztül vágta egészen a koponya burokiig. A szerencsétlent a kórházba szállították.

Bicikli tolvaj. Beslin Milivoj n. becskereki kereskedősegéd f. hó 23 án N. Becskeréken kerékpárt lopott, azt ott feladta kocsiira és Melencére vitette. Melencén a biciklit feladta Budapestre, ő maga pedig Kikindára váltott jegyet. A becskereki rendőrség időközben tudomást szerzett az esetről, megkereste a kikindai rendőrséget, hogy Beslint tartóztassa le. A mi rendőrségünk az éjjeli vonaton Beslint a biciklivel együtt elcsipte és másnap visszaexpediálta Nagy Becskerékre.

Nem jön szintársulat. Peterdyék szomorú vergődése után is még kedvük van a színházi direktoroknak Kikindára pályázni. Nem kevesebb, mint öt kérvény fekszik a rendőrkapitánynál, a melyekben a különféle direktorok a tavaszi és nyári saisonra előadási engedélyt kérnek. Mint értesülünk, a nyár folyamán egy társulat sem kap engedélyt. Teljesen helyén valónak találjuk ezt az eljárást úgy a közönség, mint a pályázó direktorok érdekében.

Megirigyelt fülek. Zsivoin Miklós, szerb-esanádi juhász, különös panaszszal fordult a nagy-szent-miklósi csendőrséghez. Elbeszélte, hogy tegnapelőtt, míg ő a juhok körül járt, valaki szamarának, mind a két fülét levágta, kérte aztán az ügy ismeretlen tettes kipuhatólását.

A tolvaj. Egy szép, özvegy, fiatal menyecske állott ma a rendőrség előtt, mint panaszos. A vádlott csinos, félnék fiatal ember. Lesüti szemét, amint a kapitány kérdéseire felel:

— Igaz, — kérdi a kapitány — hogy napestig ő nagysága ablakai előtt szokott leleskedni?

— Igaz, — hangzik a töredelmes vallomás.

— Igaz, hogy ön tegnap délelőtt ő nagysága szobájába lopódzott s midőn a eselések észrevették és zajt ütöttek, elmenekült?

— Ez is igaz, — mondja a félnék fiatal ember.

— Es mi célból leleskedett az ablakok alatt és mi célból hatolt a lakásba?

— Lopási célból. . .

A rendőrkapitány elkomorodik, a szép fiatal özvegy elsápad.

— És lopott? kérdi a kapitány rövid szünet után.

— Első sorban időt loptam, mert ő nagysága nem jelent meg az ablakban; második esetben pedig esókot akartam lopni, de elzavartak.

— Lári-fári, mondja a kapitány. Aztán a panaszoshoz fordul:

— Fenttartja-e vádját, mely szerint ez a fiatal ember lopni akart?

ezen közgyűlésből köszönet szavaztassék. Mint hogy azonban még nagyobb mérvű segélyezések és több oldalról is várhatók, a köszönet nyilvánítás egy jövő közgyűlésre tartatott fenn.

Hány ház volt biztosítva? Az eddigi adatok szerint a 197 összeírási számú házból összesen 22 szám volt biztosítva! Elrémítően csekély, ha meggondoljuk, hogy a leégettek között nem épen szegény, sőt közepesen jómódú gazdák is vannak. Így nemcsak a tömérdek gabona, élelmiszer, ruhanemű, bútör, de még a ház is kárpótlás igénye nélkül veszett el a legtöbbnél!

Az első magyar általános a nála biztosított házakra nézve a múlt hó 29-iki tűzkárokat már fölbecslés alá vette és értesüléseink szerint még ma kifizeti. Örömmel és a biztosító felek vigasztalására hozzuk ezt köztudomásra.

A segély. Úgy a város, mint a vidék, de az egész ország sietett annak idején a vész okozta csapásokat a tűzkárosultaknál enyhíteni. A város 15 ezer frtot szavazott meg; a közönség mindenfelől 42 ezer frtot és temérdek élelmiszert juttatott a tűzkárosultaknak.

A fiatal asszony elpirul és zavartan feleli:

— Majd ha tetten érem!

Követésre méltó példa. Legutóbbi számunkban röviden hírt adtunk arról a balesetről, mely Komarek Sándor, kőművest, egy fal aláakásknál érte. Komarek Sándort azonnal a kórházba szállították és ott élet és halál között vívódik. Az esetről tudomást szerzett Mezei Zsigmond, kulai kir. közjegyző, tulajdonosa a Kengyelác-féle háznak, a hol ja baleset történt s táviratilag 50 frtot küldött a szerencsétlenül járt munkásnak.

A „Zemlyodélač” sajtóvétségét ma d. e. kezdte tárgyalni a szegedi esküdt-bíróóság. Az 5-6 rendbeli osztályelleni izgatás miatt megindított sajtóperben Radujkov Demeter, a „Zemlyodélač” szerkesztőjének méregbe mártott pennája felett mondanak verdiktet a szegedi esküdtök, a melyre kikindai szerb szocialistákörökben is igen kíváncsiak.

Színház.

Mükedvelői előadás.

Néhány lelkes úriember, a magyar mükedvelői színészet korifeusai, és egy pár fiatal leány vállalkozott arra a merész tervre, hogy a magyar Thália hetek óta ittfelajtott egy-két tagját, egy rendkívül élvezetes este árán kíségtse abból a hírnárból, amelybe Peterdy szinigazgató, talán önhibáján kívül, mostoha viszonyok közzé juttatta őket.

„Tündérlak Magyarhonban”, ezt a poetikus szép népszínművet adták elő a Halasy pár, a Peterdy-társulat e két kiváló tagjainak közreműködése mellett, s azok javára.

A színház szépen megtelt az estére, a bársonyszékeket előkelő közönség foglalta el. Lelkes ováció közepette gördült fel a függöny s elébünk tárult két bájos leányalak, Szendef Gizella (Etel) és Spitzer Ilka (Laura) alakja, amint éppen terveznek, mint fogják jegyeseiket megtréfálni.

Festeni való jelenségek voltak, csinos alakok, a melyek ellenállhatatlanul magukra vonják a közönség figyelmét. Mosolygó szem, mosolygó ajk, ezt bizonyosan a kisasszonyok a szinpadon kívül, üres bóknaK vennék, de a kritikuskak kell, hogy szent igazságként elhigyjék. A két leány annyi bájjal, oly kedvesen játszott a világot jelentő deszkákon, mintha a végzet is igazán mükedvelőkké predesztinálta volna őket, azonkívül Szendef Gizella kisasszony olyan s épen, annyi érzéssel énekelte azt az örökszép magyar nótát, hogy: „Volt nekem egy szép csillagom . . .” kezdetűt.

A tapsból, az elismerésből ki is jutott mindkettőjüknek bőven. Szendef Gizellát még ismételten a lámpák elé is hívták. Két szép, illatos bokrétát kaptak a leányok.

Méltó partnerük volt Szoboszlav Zoltán és Balázs Jenő urak. Snajdig huszártisztek voltak, olyan pompásan festett rajtuk a csillogó egyenruha, hogy szinte feledtette velünk, hogy festett világ előtt állunk. Játékukkal meg egészen elragadták a közönséget.

A darab élén, persze, Hoffmann János állott; a tábornokot adta, olyan pompás alakításban, a mi elismert művészetének is dicséretére vált. A zajos elismerésből, a tetszésnyilatkozatokból, ki is jutott neki bőven. Dr. Molnár Árpád, az inas kis szerepében mutatott be olyan sikerült alakot, hogy, azt hiszem, a közönség sorai közt levő huszártisztek is összeszóltak: „Ez már aztán huszárgyerek, nem kutya-mosó”. Juhász Imre, olyan tőrülmetszett, tipikus magyar falusi bíró volt, a minővel a kikindai szinpadon aligha találkozunk. Gönczy Péter, mint mindenkor, ez alkalommal is kivette a részét a dicsőségéből. Kis szerepében agyonra kacagtatta a közönséget. Fischer Sándor, valóságos kabinet-alakja volt a régi, jó világ kántorainak s már megjelenésével derűtséget keltett. A Halasy párt a közönség a szeretet és tetszés minden jelével kitüntette ez alkalommal is, valamint Bérey Mari úrnőt, a szobaleány parányi szerepében.

Az előadást afféle tánemulatság követte, a közönség köréből azonban kevesen maradtak ott, így aztán csak a dilettáns színész-esalád mulatott együtt, természetesen, a legvidámabb hangulat mellett, hajjalig. Giksz-er,

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

Alólirott őszinte, mély köszönetemet fejezem ki e helyütt mindazoknak, kik felejthetetlen férjem, F e k e t e János, elhunyt alkalmával részvétüket nyilvánították és a gyászszertartásnál való megjelenés által is fájdalmamat enyhíteni igyekeztek.

Kiváló tisztelettel
ö.zv. Feketené Petrovics Antónia,
áll. polg. leányisk. igazgatónő.

Nyilttér.*)

Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabér és vámentesen valamint hához szállítva, mintákat pedig postafordultával küldenek. **HENNEBERG G.** (os. kir. udvari szállító) **ZÜRICHEN.** Magyar levelez. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó 61 1.

Foulard-selyem 65 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai, stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabér és vámentesen valamint hához szállítva — mintákat pedig postafordultával küldenek **Henneberg G.** (os. k. udvari szállító) **ZÜRICHEN.** Magyar levelez. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. 61 2

BÁLI SELYEM 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabér és vámentesen valamint hához szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek. **Penneberg G.** selyemgyárai (es. és k. udvari szállító)

Zürichben. Magyar levelez. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. 61 4.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. KISS KÁROLY.

Lakás.

A távirda-utcában, ö.zv. Réder Borbála házában egy lakás, mely 3 utcai, egy nagy alkovenből, egy udvari-, egy előszobából, valamint a hozzátartozó mellékhelyiségből áll. május 1-től kiadó.

Egyben kerestetik egy kisebb utcai lakás, ugyanarra az időre

Közelebbet
ö.zv. Fekete-Petrovics Antónia,
polg. isk. ig. urnőnél.

91 szám vég 1898.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a nagyikindai kir. tszék 1897. évi 19244 és 19243 sz. végzése következtében Hoffmann János ügyvéd által képviselt Gyertyamosi önnsegélyző egyesület járási Bugar-zky Liska és társai ellen 2000 frt s jár. erejéig 1898. évi január hó 14. én fogantatott ielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 1550 frt lecsült Bugariszky Illiánál: 5 drb ló, 1 csikó, gazd. eszközök, kocsik. Bain Stévanál: 6 drb ló, 2 kocsik, 2 tehén és 20 drb juh és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a billédi kir. járási-bíróság 418 1898. sz. végzése folytán 2000 frt tőkkeövetelés, ennek 1897. évi november hó 20-k napjától járó kamatai és eddig összesen 111 frt 90 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig Némethen alperes lakásán leendő eszközzésére 1898. évi március hó 31-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kiűze'ik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjezzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáronalul is eladtni fognak.

Kelt Biléd n. 1898. évi márc. hó 13.

Fuldá Alajos,

kir. bir. végrehajtó.

123 1-1

P S E R H O F E R J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „általános labdacscok“ név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacscok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Évtizedek óta ezen labdacscok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő házszerből készlet nem volna található. Számátalan orvos által ezen labdacscok házszerül ajánlottak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértulások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságoknál fogva kitűnő hatással vannak vérezegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkórnál, idegességű szarvaszó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacscok oly könnyen hatnak, hogy a legeszekebb fájdalom sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők.

Ezen vértisztító labdacscok csak a Pserhofer J.-féle az „Arany bírodalmi almához“ címzett gyógyszerárban BÉCSBEN, I., Singerstrasse 15. szám alatt készíttetnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacscot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, 1 frt 05 krtba kerül; Az összeg előzetes beküldésénél bérmen és küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr 2 csomag 2 frt 30 kr, 3 csomag 3 frt 35 kr 4 csomag 4 frt 40 kr, 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krtba kerül.

N.B. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacscok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében keretik csak a Pserhofer J. féle vértisztító labdacscokat követelni és csak az azok tekinthető valódiaknak melyeknek használati utasítása a Pserhofer J. névaláirással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacscok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csak néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacscokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1898. április 30-án.

Tisztelt Pserhofer úr!

Legyen olyan szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön fölülmul-hatatlan vértisztító labdacscóiból utánvétellel. Fogadják ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacscái csodáhas-rásáért. Ma adok teljes tisztelettel

Pawlietk Ferenoz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12.

Tekintetes Úr!

Isten akarata volt, hogy az ön labdacscái kezem közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom. Én gyermekágyban meghültem oly anynyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdacscái engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacscok engem is tökéletesen ki fognak

gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Knific Theresia.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9.

Mélyen tisztelt Úr!

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel Önnek 60 éves nagynénám nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkór-ságban már életét is meguntta melyről egyébként le is mondot midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacscóiból s azoknak állandó használat folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzettel Jozefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1893. márcz. 27.

Tekintetes Úr!

Alólirott ismétlen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacscóiból. El nem

mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacscok értéke felett és azokat a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetzés szerinti használására önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886. okt. 8.

Tekintetes Úr!

Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacscóiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csak is az ön csodálatos labdacscóinak köszönhetem, hogy egy gyomorhajtól, mely engem 5 éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacscok nálam soha sem fognak kifogni, s midőnlegforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Bernhard alpesi-fü liqueur. Bernhard W. O.-tól Bregenzben, 1/2 üveg 2 frt 60 kr 1/2 üveg 1 frt 40 kr 1/4 üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatású legjobb szer minden köszvényes és csúszó bajok, u. m. gerinczagybántalom, tagszagadás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fűlszagadás, stb stb. ellen 1.20 kr.

Angol csodabalsam. Pserhofer J.-tól, egy üveg 50 kr.

Fagybalsam, Pserhofer J.-tól. Év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Stoll-féle Kolapraeparatumok kitűnő szer gyomor- és bébetegségeknek.

Kolla-elixir vagybor, 1 liter 3 frt, fél liter 60 kr, 1/4 liter

GOLYVA BALZSAM, Pserhofer J.-tól kitűnő szer golyva ellen 1 üveg 40 kr. Bérmentve 65 kr.

ELET-ESZENZIA (PRAGAI CSÖPPEK) Pserhofer J.-tól megrottott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő házszer. Egy 22 kr, 12 üveg 2 frt.

Utifüvedy, Pserhofer J.-tól, egy általánosan ismert kitűnő házszer hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb, ellen 1 üvegcse 50 kr, 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Tannochinin-hajkenőcs, Pserhofer J.-tól. Évek hozs szű sora óta valamennyi hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy szelencével 2 frt.

Általános tapasz, STEUDEL tanártól. Utés és mérges daguanatoknál, ujkkacsz, sebesly vagy gyuladt mell, vagy más ily bajoknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. téely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-tól. Kitűnő házszer a rossz emésztés minden következményei u. m. főfájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 forint.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerzetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre bekiüldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláirással és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigoruan büntetettik. 18 5-6

P S E R H O F E R J.

gyógyszerész „ZUM GOLDENEN REICHSAPFEL“
BÉCS I., Singerstrasse 15.